

UNIVERSĀLAIS DIZAINS

PIRMAIS PRINCIPS: Ērta lietošana ikvienam

Dizains ir noderīgs un pārdodams cilvēkiem ar atšķirīgām spējām.

Vadlīnijas:

- 1.a. Nodrošina vienu un to pašu lietošanas līdzekli visiem lietotājiem: identisku, kad vien iespējams; līdzvērtīgu, kad nav iespējams.
- 1.b. Izvairās no kādu lietotāju segregācijas vai nosodīšanas.
- 1.c. Paredz, ka privātums, aizsardzība un drošība ir vienādi pieejama visiem lietotājiem.
- 1.d. Padara dizainu pievilcīgu visiem lietotājiem.

OTRAIS PRINCIPS: Daudzveidīga izmantošana

Dizains ir pielāgots plašam individuālo tieksmju un spēju spektram.

Vadlīnijas:

- 2.a. Nodrošina izmantojamo metožu izvēli.
- 2.b. Piekļuve un lietošana ir pielāgota labročiēm vai kreīļiem.
- 2.c. Sekmē lietotāja rūpīgumu un precizitāti.
- 2.d. Nodrošina pielāgošanos lietotāja tempam.

TREŠAIS PRINCIPS: Viegli izprotams pielietojums

Dizaina izmantošana ir viegli saprotama, neatkarīgi no lietotāja pieredzes, zināšanām, valodas iemaņām vai pašreizējā koncentrēšanās līmeņa.

Vadlīnijas:

- 3.a. Novērš nevajadzīgu sarežģītību.
- 3.b. Ir savienojams ar lietotāja cerībām (ko iepriekš paredzot sagaida) un intuīciju.
- 3.c. Ir pielāgots plašam rakstītprasmes un valodas iemaņu spektram.
- 3.d. Sistematizē informāciju atbilstoši tās svarīgumam.
- 3.e. Nodrošina efektīvu un nepārprotamu pielietojumu vai izmantošanu un atgriezenisko saiti uzdevuma izpildes laikā un pēc tās.

CETURTAIS PRINCIPS: Viegli uztverama informācija

Dizains efektīvi novada nepieciešamo informāciju līdz lietotājam, neatkarīgi no apkārtējās vides vai lietotāja sensoriskajām spējām.

Vadlīnijas:

- 4.a. Izmanto dažādus veidus (tēlojošu, mutvārdu, taustāmu), lai sniegtu būtisku informāciju.
- 4.b. Līdz maksimumam palielina būtiskas informācijas salasāmību jeb precizitāti.
- 4.c. Rada atšķirību elementiem ar metodēm, kuras ir iespējams aprakstīt (piemēram, atvieglot instrukciju vai virziena norādījumu došanu).
- 4.d. Nodrošina savietojamību ar dažādām metodēm vai ierīcēm, ko izmanto cilvēki ar sensoriskiem traucējumiem.

PIEKTAIS PRINCIPS: Samazināta iespēja kļūdīties

Dizains līdz minimumam samazina riskus un nejaušu vai netīšu darbību nelabvēlīgās sekas.

Vadlīnijas:

- 5.a. Sistematizē elementus, lai līdz minimumam samazinātu riskus un kļūdas: visvairāk lietotie elementi, vispieejamākie elementi; izslēgtie, atsevišķie vai aizsargātie riskantie elementi.
- 5.b. Nodrošina brīdinājumus par riskiem un kļūdām.
- 5.c. Nodrošina pazīmes, kas izslēdz iespēju kļūdīties.
- 5.d. Neatbalsta neapzinātu rīcību uzdevumos, kas prasa modrību un piesardzību.

SESTAIS PRINCIPS: Minimāla fiziskā piepūle

Dizainu ir iespējams izmantot lietderīgi un ērti, un nogurums ir minimāls.

Vadlīnijas:

- 6.a. Ļauj lietotājam saglabāt neitrālu ķermeņa stāvokli.
- 6.b. Eksploatācijai nepieciešams mērens spēku patēriņš.
- 6.c. Līdz minimumam samazina atkārtoto darbības.
- 6.d. Līdz minimuma samazina ilgstošu fizisku piepūli.

SEPTĪTAIS PRINCIPS: Kustībai un lietošanai atbilstošs izmērs un telpa

Pieejas, aizsniegšanas, manipulācijas un lietošanas vajadzībām tiek nodrošināts atbilstošs izmērs un telpa, neatkarīgi no lietotāja ķermeņa izmēra, pozas vai mobilitātes.

Vadlīnijas:

- 7.a. Jebkura sēdoša vai stāvoša lietotāja vajadzībām nodrošina skaidru redzes līniju uz būtiskiem elementiem.
- 7.b. Jebkura sēdoša vai stāvoša lietotāja vajadzībām padara visu priekšmetu aizsniegšanu ērtu.
- 7.c. Pielāgo izmaiņas atbilstoši plaukstu izmēram un satvērienam.
- 7.d. Nodrošina atbilstošu telpu palīgierīču vai personāla palīdzības izmantošanai.